

ŠKOFJELOŠKI

PROSVETNI LIST

Leto II. • Št. 2

SEZONA 1953-54

GLEDALIŠČE

Pavel Golia

SRCE IGRAČK

Premiera januarja 1954

Pavel Golia

SRCE IGRAČK

Pravljica v štirih slikah

Režiser: Poldka Stigličeva

Inscenator: Franc Finžgar

Knez		Franc Kovač
Knežna Maja		Nada Bradeškova
Ravnatelj gledališča		Janko Krek
Spiritus, gledališki igralec		Peter Jamnik
Gospa Zabura		Anica Oblakova
Lojzek	} njuna sinova	Marko Vraničar
Tonček		Vital Eržen
Služkinja		Alenka Hafnerjeva
Andrejček		Adi Trdina
Njegova mati		Ivanka Oblakova
Hugo	} lakaja	Janez Eržen
Bruno		Tonče Bogataj
Stražnik		Matija Trepše
Zdravnik		Marjan Kovač
Bolnik		Jože Goljar
Velika punčka		Dragica Finžgarjeva
Mala punčka		Silvica Bernikova
Pici — puci — pacica		Darka Peharjeva Spela Hafnerjeva Alenka Kavčičeva
Pajac		Peter Poljanec
Kositerni vojak		Matjaž Hafner

Pajaci, punčke, lutke, medvedek, slon, zajček, muca in druge
živali in igračke

Dogaja se na ulici, v hiši gospe Zaburi in na knežjem dvoru
Inšpicient: Jože Klobovs — Razsvetljava: Janko Trdina —
Šepetalka: Anica Trdinova

PREMIERA JANUARJA 1954

Predprodaja vstopnic v knjigarni in eno uro pred vsako predstavo
pri gledališki blagajni v Kulturnem domu

Izdaja KUD »Tone Šifrer« v Škofji Loki — Urednik: Branko Berčič
Tiska tiskarna »Toneta Tomšiča« v Ljubljani

P. Golia: IZ »SRCA IGRAČK«

VELIKA PUNČKA

O, nismo ne brezčutne lutke
iz voska, pestrega blaga,
imamo sestrške občutke
do vsakega, ki rad nas ima.

Postanka našega zakoni
vas varajo: »Saj so mrtvé!«
Ne! Kdor ljubeče k nam se skloni,
ljubeče damo mu srce.

Nanj čakamo potrpežljive,
ki z nami ves se razvedri.
Kdor nas ne ljubi, zanj nežive
ostanemo do konca dni.

Ko se od radosti vriskaje
igrajo z nami sestre z brati,
presrečne smo. Ah, kaj je slaje,
kot čisto srečo darovati.

Ce pa ubožčka želja žene
k nam in zaman si nas želi,
smehljamo se, kot narejene
smo, a srce nam krvavi.

Me rade bi v nedolžne roke.
prezrtih in preganjanih,
med revne, užaljene otroke.
Samé ne moremo do njih.

Usoda naša je prekruta,
prodajajo nas za denar
kot da smo res stvari brez čuta.
Ah, dajte nas ubožčkom v dar!

O PAVLU GOLII IN O »IGRAČKAH«

(To in ono od tu in tam ob krstni predstavi.)

Skoraj, da vsako leto pristopi Pavel Golia — pesnik, kapitan, direktor drame — kot pravi o samem sebi, k pisalni mizi, sede, piše in efekt je mladinska igra, igra za deco, za one, ki rastejo in doraščajo v fante in dekleta... Darilo je to! Darilo je to prvič zato, ker je delo domače, naše, drugič pa zato, ker bi nihče ne verjel, kako težko, kako izredno težko je najti in dobiti zares dobre, vredne in prijetne komade za deco.

... Poet zatiranih in preganjanih, ponižanih in razžaljenih. Tudi v »Igračkah«! In prav je tako! Morda bodo vsaj naši zanamci, naša deca, naši ljubčki občutili, kako silno boli krivica, kako grda je laž in kako zoprni človek, ki ne drži besede. Tu je vzgoja! Očetje, vi se pa pripravite na debato! In vé mame. Pa ne bodite sitne, ako Vas vpraša Micka desetkrat, zakaj knez ni kaznoval gospo Žaburo — ali ako vas vpraša Karel, zakaj trdi Hugo, da je knez bedak... Le povejte — kar povejte... jaz sem že... in Bog se me usmili po premieri... bom še... in to ni šala... Ti Golia ti, zakaj pišeš take storije!

(Osip Sest, Gled. list 1j. drame 1932/33, št. 8.)

... V izložbi velike trgovine stoji pestra vrsta igrač, paša za oči in fantazijo. Pred njimi razdeli Golia svet, na eni strani mati z bolehnim Andrejčkom, na drugi strani ošabna, bogata in domišljava gospa Žabura s svojima sinovoma Lojzkom in Tončkom... Knez in knežna Maja stojita med obema svetovoma... Plemeniti namen igre je dosežen, (ko) knez posadi na prestol bolnega Andrejčka in mu da svojo hčerko za družico...

Golia piše svoje pravljice z igrivo fantazijo, je iznajdljiv v motivih in ljubi slikovitost. Razgreta fantazija njegovega občinstva se ne zmeni bogvedi kako za razpoke, ki jih je poet pozabil zastreti. Osrednji motiv je vselej razkol med hudobnim neumnim bogatim svetom in plemenitim trpini. Prvega smeši in ironizira, drugega pravljično idealizira. Rad pa vpleta rahlo satiro s sodobnimi kulisami. Res pravljično pa zveni zmaga plemenitosti, s katero bi Golia rad požlahtil mlada srca v naših dneh. Mladina mu je morda za smeh in pestre slike še bolj hvaležna.

(Juš Kozak, Jutro 15. nov. 1932.)

*

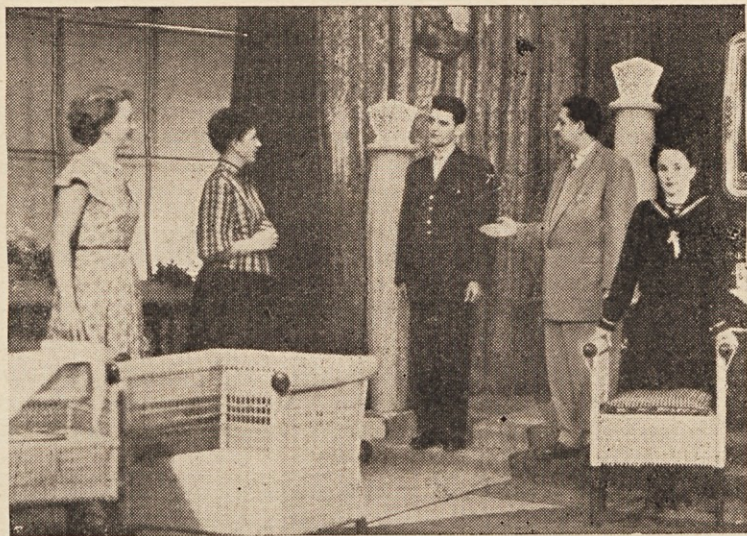
Prva letošnja mladinska predstava je prav srečno začela naše nedeljsko gledališče za otroke in vse tiste odrasle, ki ob otrokih skušajo pozabiti vse, kar je na svetu težkega in presresnega. Pavel Golia ima za to občinstvo mnogo ljubezni in srečno misel, da tudi sam piše igre, vrhutega ima tudi dar zanje. Golieve igre imajo sicer vse isto vsebinsko osnovo: srčno dobroto in blagost...

Za »Srce igračk« je še prav posebno značilna skrajna preprostost v zgodbi; skoraj kakor improvizacija v gledališču se nam zdi ta igra... Pisatelj je navsezadnje oživil v svoji igri tudi igračke v izložbi, da so spregovorile, kakor jim govori srce: hočejo v svet, med otroke, tudi med uboge...

(France Koblar, Slovenec 16. nov. 1932.)

*

... Tole Golievo »Srce igračk« prav, prav toplo priporočam brez izjeme vsem našim mestnim, trškim in podeželskim odrom in odričem! Lahko in brez najmanjšega dvoma s prav velikim uspehom ga bodo igrali, a starši in deca bodo za predstave zelo hvaležni, se zabavali, se zamišljali in odhajali domov boljši, čistejši...

Komedija »Draga Ruth« v létošnji uprizoritvi v Loki. Od leve proti desni: Ruth (Nuša Guzeljeva), Edith (Poldka Stigličeva), poročnik Seawright (Jože Prevodnik), sodnik Wilkins (Vinko Primožič) in Mirjam (Desana Doljakova). (Foto: Jože Oblak)

Nič ne bom navajal vsebine te vsakemu otroku lahko umljive, ljubeznive dramske pravljice. Rečem le, da se bodo ob nji in njeni vedri satiri na nadutost puhloglavih petičnikov in na tragično zaslepljenost mogočnjakov radovali tudi starši in starci. Zakaj to je res pravljica za vse starostne dobe... Špiritus pokaže knezu, kje je brezsrčnost in hinavščina, a kje je blagosrčnost in iskrenost, kje izdajstvo in kje zvestoba, kje egoizem in kje altruizem.

Vse to se dogaja pred nami čisto naravno, večinoma zabavno, včasih pa aktualno pereče in ščemeče... Toplo socialno čustvo preveva to delo brez velikih umetniških pretenzij, a tem koristnejšega jedra in tem zdravejšega humorja. Zaključna ost proti militarizmu naj bi globoko obtičala v otroških dušah; zaključne prošnje iz izložb privrelih punčk in živalic pa izpolnimo mi...

(Fran Govekar, Slovenski narod 14. nov. 1932.)

JANKO KREK:

ZADNJIČ: »KDO JE NORMAN KRASNA?«

Ko sem brskal za podatki o Normanu Krasni, sem spoznal, da je delo po nam dostopni literaturi brezsmiselno. Zato sem se obrnil na svojo znanko iz neke londonske knjižnice, gdč. Audrey Beacock, ki sem jo spoznal letos v Dubrovniku. Priznala mi je, da je imela tudi ona težave z razreševanjem uganke, končno pa se ji je s pomočjo ameriške ambasade v Londonu vendarle posrečilo dobiti sledeče podatke, ki jih navajam v prevodu:

— Norman Krasna je bil rojen v Corona section of queens, Greater New York dne 7. nov. 1909 kot sin Benjamina in Beatrice Krasna. Mati je želela, da bi postal sodnik, zato je po končani srednji šoli obiskoval večerni tečaj na univerzi St. John v Brooklinu. Po dveletnem študiju prava pa se je sklenil posvetiti časnikarski karieri.

Pozneje, ko je navezal stike z gledališčem, je postal l. 1929 dramski in filmski kritik pri newyorškem časopisu »Evening Graphic«. Od tu je prešel k »Exhibitors Herald World« in postal eden njegovih glavnih stebrov. Zanj je napisal podlistek »Sound Box«, ki mu je prinesel službo v Hollywoodu. Poklicali so ga za pomočnika direktorja tiskovnega oddelka pri Warner Brothers, kjer je še danes.

Krasna je napisal precej scenarijev in iger. Največji njegov broadwayski uspeh je bila komedija »Draga Ruth«, ki je dosegla 683 predstav. O njegovem značaju lahko rečemo, da je nemiren in odkrit, a poleg tega je odličen pisatelj-ustvarjalec in direktor. —

KULTURNO UMETNIŠKO DRUŠTVO

»TONE ŠIFRER«

ŽELI VSEM SVOJIM SODELAVCEM

IN SIMPATIZERJEM

V NOVEM LETU 1954

MNOGO ZDRAVJA, SREČE IN USPEHOV!

Ob ustanovitvi škofojloškega akademskega kluba

Ko ustanovljamo loški visokošolci svoj klub, se moramo spomniti časov, ko akademikom ni bila dana možnost, da bi se zbirali v svojih organizacijah in ko niso imeli pravice do svobodnega delovanja v kulturnem in političnem življenju. Poglejmo samo naše velike može Levstika, Jurčiča, Cankarja in druge, ki so bili zaradi svojega narodnega ponosa in borbe za slovensko besedo vedno preganjani. Vsi ti so bili od takratnih oblastnikov ožigosani kot nosilci nevarnih naprednih idej in so morali živeti v skrajno bednih socialnih razmerah. Rezultat takšnega zatiranja pa je bil, da so mladi slovenski kulturni delavci morali opuščati nedokončane študije in da je mnoge pobrala prerana smrt.

Če pogledamo okolje, v katerem smo Slovenci takrat živeli, nam bo to takoj jasno. Bili smo pod avstroogrsko monarhijo, kateri ni bilo vseeno, če se Slovenci prebujajo in zahtevajo svojo narodno enotnost in politično samostojnost. Če je takratna reakcija hotela uničiti narodove napredne težnje, je morala najprej udariti po nosilcih teh idej. Kljub zatiranju pa slovenskega intelektualca ni bilo mogoče uničiti. Ideje so se širile, dokler ni prišlo do prve svetovne vojne in z njo do nacionalne osamosvojitve Slovencev v kraljevini Jugoslaviji. Toda namesto utrjevanja narodne enotnosti in bratske skupnosti vseh jugoslovanskih narodov so monarhoburžoazni oblastniki vnašali sovraštvo med narode Jugoslavije in vodili politiko strankarskega boja, ki je težila k needinosti tudi med posameznimi narodi. Popolnoma jasno je, da zaradi takšnega stanja visokošolci tudi v stari Jugoslaviji niso imeli možnosti ustvariti enotno organizacijo, takšno kot jo imajo danes. Tiste študentske organizacije, ki so obstojale, so bile samo sredstvo za vnašanje strankarskega boja tudi med visokošolce.

Priljubljeno takšno stanje je vladalo med slovenskimi visokošolci ob izbruhu druge svetovne vojne, ko so slednji med njimi spoznali, kako gnila je bila politika predvojnih režimov. Večina se je pridružila vrstam naših ljudi, ki so se borili proti okupatorju za nacionalno in socialno svobodo.

Z letom 1945 se je pričela nova doba za slovenskega in sploh jugoslovanskega študenta. Skupno z vsemi delovnimi ljudmi so pričeli graditi novo socialistično življenje. Ob splošnem razvoju države so se zelo razvile in razširile tudi univerze in visoke šole.

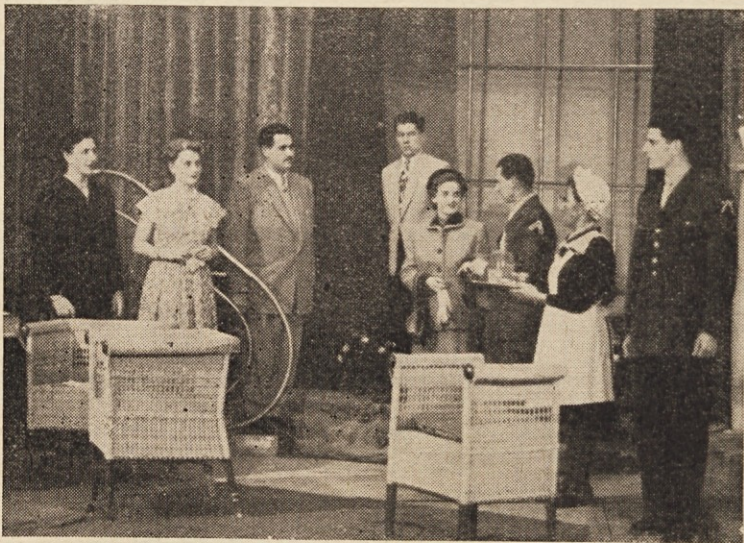
Leta 1939 je bilo v Jugoslaviji 29 fakultet in visokih šol, leta 1953 pa jih imamo 86, torej za 300% več. Število študentov se je dvignilo od 17.700 v letu 1939 na 58.000 v letu 1953, torej za približno 340%. Naša družbena skupnost daje ogromna materialna sredstva ne samo za vzdrževanje visokih šol in plačevanje predavateljskega kadra, temveč podpira materialno tudi študente, njihove domove, menze, kulturne in športne ustanove, skrbi za njihovo zdravstveno zaščito itd. Samo za štipendije in študijska posojila je v državnem proračunu vsako leto predvidenih 1 milijarda 100 milijonov dinarjev. Pred vojno je prejemalo okrog 3,3% študentov materialno pomoč, po vojni jo prejema okrog 70% od skupnega števila študentov. Kot posledica takšne politike se je znatno povečalo tudi število diplomantov, saj je samo v zadnjih štirih letih končalo študije na naših univerzah in visokih šolah več kot 15.000 študentov, kar predstavlja znatno pomoč našemu gospodarstvu, kulturi in prosveti.

Politično so bili študentje po vojni organizirani v okviru Ljudske mladine Jugoslavije v samostojni Zvezi študentov Jugoslavije. Toda v razvijanju socialistične demokracije, v procesu decentralizacije in prenašanju vodstva gospodarskega, političnega, kulturnega in družabnega življenja na področje posameznih komun, je prišlo tudi do nujnosti, ustanovljati enote študentskih organizacij na terenu. Vse življenje študentov določenega kraja naj bi se odvijalo v okviru njihovega kluba, ki naj bi predstavljal važen faktor v političnem, kulturnem in športnem življenju, poleg tega pa skrbel tudi za socialne razmere svojega članstva.

Študentje so sprejeli z odobravanjem proces demokratizacije. Ne smemo pa dopustiti, da bi se socialistična demokracija mešala z neko anarhijo. Boriti se moramo proti napačnemu pojmovanju socialistične demokracije, za katerim se skrivajo sovražniki socializma, in proti vsem onim, ki proces socialistične demokratizacije razumejo samo kot nekaj formalnega brez njene globoke vsebine in vloge za nadaljnji revolucionarni razvoj. Boriti se moramo proti vdoru malomeščanstva v študentske vrste, ki se pojavlja v njihovem delu, vedenju in pojmovanju življenja. Razčistiti moramo teorije o »čisti strokovnosti«, češ, da za študente ni politika. Takšne in enake parole imajo namen odvrnati visokošolce od naše revolucionarne problematike in dela za izgradnjo socializma z revolucionarnim zanosom mladega intelektualca.

Nekateri študentje tudi ne razumejo vloge države pri skrbi za njihovo materialno življenje. Predstavljajo si, da imajo pravico do pomoči, čim so vpisani na neki visoki šoli. To je povsem nepravilno pojmovanje. Materialna podpora študentov s strani skupnosti je potrebna in ne bo izostala. Važno je samo najti obliko, v kateri se bo manifestirala. Zato se bo morala tudi ta stran študentskega življenja odvijati v okviru klubov.

Delo in uspeh našega kluba je odvisno od vseh študentov našega območja. Le s skupnimi naporji bo kronano z rezultati, ki se bodo pokazali pri vzgoji dobrih strokovnjakov, politično izobraženih in zvestih sinov naših narodov.

V prizoru iz »Drage Ruth«: Poldka Stigličeva (Edith), Nuša Guzeljeva (Ruth), Vinko Primožič (Harry Wilkins), Franc Kovač (Albert Kummer), Dora Mravljeva (Martha Seawright), Franc Finžgar (Chuck Vincent), Anica Oblakova (Dora) in Jože Prevodnik (William Seawright). (Foto: Jože Oblak)

LOŠKI ROJAKI MED SLOVENSKIMI JAVNIMI DELAVCI

(Nadaljevanje)

Študenti

Mnogo javnih delavcev rojakov je zaoralo v znanstveno delo in se uspešno uveljavljalo v različnih poklicih filozofskih ved, v zdravstvu, justici itd. Kot prvi je v zgodovini 16. stoletja zabeležen Škofjeločan **Lovrenc Čadež (Zadesius)**, ki je bil v drugi polovici 16. stoletja univerzitetni profesor na Dunaju in celo obdolžen luteranstva. Medicinac **Ivan Krstnik Peterman** (živel v 2. pol. 17. stoletja), ki sicer ni bil loški rojak, je bil tu škofovski fizik in napisal traktat o kugi ter razne medicinske razgovore. **Joannes Rudolphus Coraduzzi** (r. 1663 v Škofji Loki) je bil jurist in prisednik deželnega sodišča v Ljubljani, določen čas tudi predsednik prve slovenske znanstvene institucije Akademije operosorum. Član akademije od l. 1781 in deset let pozneje kranjski protomedik je bil Škofjeločan dr. med. **Franc Ksaver Jugovic** (r. 1725). Teolog jožefinec, ki je v svojem spisu o cerkvenem pravu (1781) kazal vzroke in pravičnost jožefinskih reform, je bil Žabničan **Robert (Valentin) Kuralt** (r. 1739). Bil je profesor moralke v stiškem samostanu in njegov bibliotekar ob razpustu samostana. Iz druge polovice 18. stoletja je poznan **Anton Bernik** (r. 1751) iz Škofje Loke kot doktor medicine, okrajni fizik v Kranju in ravnatelj medicinskokirurškega študija v Ljubljani. Prvi filolog med rojaki, latinist in slovenist, je bil **Jurij Miklavčič** (r. 1756) iz Zalega loga, zmeren janzenist, ki je po vzoru sodobnih slovenskih prepovediteljev pisal latinske verze, bil revizor za tisk slovenskih svetopisemskih knjig in prijatelj pesnika Valentina Vodnika. V šestdesetih letih tega stoletja sta bila rojena na loškem ozemlju jurista **Tomaž** in **Jurij Dolinar**. Prvi, rojen 1760. v Dorfarjih, je bil profesor vsega prava v Pragi in na Dunaju in urednik pravnega glasila, drugi, rojen 1764. v Volči, pa predavatelj cerkvenega in rimskega prava ter zgodovine na ljubljanskem liceju. Iz Podvrha je bil doma **Ignacij Pintar** (r. 1776), kirurg in profesor porodništva, ki ima zasluge za razširitev ljubljanske porodnišnice, iz konca 18. in začetka 19. stoletja pa sta pomembna medicinca Ločan **Blaž Hafner**, ki je bil rudniški fizik in energičen propagator vaccinacije, in

Ludvik Grbec (r. 1805), prvi okulist in znan zaradi svojih opazovanj o kroničnem zastrupljanju z živim srebrom. V naslednjem obdobju sledi vrsta raziskovalcev filozofskih ved. Zgodovinski pisatelj Škofjeločan **Jožef Karl Prenner** (r. 1780), aktuar državnega gospodarstva v Škofji Loki, je pisal razprave in članke genealoške, zgodovinske in etnografske vsebine o starih kranjskih in štajerskih plemiških rodbinah. Vi-sočan filolog **Matija Debeljak** (r. 1807) je bil v tujini profesor nemščine, po l. 1848 pa je postal navdušen rodoljub in kot mecen podpiral mlade talente, med njimi tudi pisatelja in kritika Frana Levstika. Ustanovil je dijaško štipendijo za študente iz Poljan. Geograf in zgodovinar je bil **Janez Jesenko** iz Poljan (r. 1838), ki je kot znanstvenik in šolnik obenem zalagal slovenske učne knjige iz svojega področja, hkrati pa se udeleževal tudi kot leposlovec in prevajalec. Na Četeni ravni je bil doma slavist **Gregor Krek** (r. 1840), ki je bil v mladosti pesnik, se zlasti poglobljal v narodno pesem in kot jezikoslovec dvignil graško slovensko stolicu na znanstveno višino. Selška dolina je dala metodika računstva **Luko Lavtarja** (r. 1846 v Železnikih). Vpeljal je novo in boljšo metodiko računstva, ki temelji na številčni vrsti, je smotrna, premišljena in psihološko utemeljena ter pisal poljudne članke o prirodoslovju. Njegova najbližja rojaka sta zgodovinarja **Franc Kos** iz Selc (r. 1853) in **Anton Koblar** iz Železnikov (r. 1854). Kritični delavec Kos je zbiral in kritično obdeloval pisane zgodovinske vire in na tej osnovi pisal študije iz slovenske srednjeveške zgodovine, med njimi več razprav o zgodovini Goriške in svojega domačega okraja (glavno delo: Doneski k zgodovini Škofje Loke in njenega okraja, 1894). Izdajal je gradivo za starejšo slovensko zgodovino in pripravljal obširno zgodovino Slovenije. Koblar, ki je bil po poklicu duhovnik, je zbiral gradivo in pisal o zgodovini slovenskih farâ, opisal zgodovino Mengša, Železnikov in železarstva na Kranjskem ter bil urednik zgodovinskega znanstvenega glasila, kjer je med drugim objavljajl tudi članke o loškem gospostvu. Uveljavljajl se je tudi kot politik v funkciji deželnega in državnega poslanca in bil zaradi svojih načel nacionalno preganjan. Na polju uporabnih ved je deloval kemik in prirodo pisec Ločan **Ernest (Emil) Kramer** (r. 1854), ki velja za začetnika kmetijske bakteriologije in je pisal v raznih jezikih navodila za praktično

»... Ali stanuje tukaj gospodična Ruth Wilkins?« — zaključni prizor komedije s Primožičem, Stigličevo, Kovačem, Mravljevo, Finžgarjem, Doljakovo in Matijo Trepšetom (Harold Simmons). (Foto: Jože Oblak)

kmetijsko gospodarstvo. Iz Poljan je bil **Ivan Šubic** (r. 1856), ki je bil fizik in prirodoslovec — zanimala ga je predvsem elektrika — hkrati pa časnikar in urednik. Prirodopisec je bil tudi ljubljanski profesor **Ivan Macher** (r. 1857 v Škofji Loki), ki je spisal več učnih knjig za prirodopis živalstva in rastlinstva in zlasti v Planinskem vestniku objavljajl krajevne spise. Jezikoslovca, slovstvenega zgodovinarja, prešernoslovca, gimnazijskega profesorja in vodjo licejske knjižnice v Ljubljani v eni osebi so nam dale Hotavljje z **Luko Pintarjem** (r. 1857). V mladosti je pisal pesmi in prevajal, vse življenje pa zbiral narodno blago in pisal jezikovne članke, v katerih je tolmačil slovenska krajevna imena. Dvajset let svojega dela je posvetil raziskovanju Prešerna in njegovih stvaritev. Branil je pesnikov jezik pred raznimi izdajatelji, prevajal Prešernove nemške pesnitve v slovenščino in mnogo razmišljal o pesmih z akrostihi. Priredil je dve izdaji Poezij (1900 in 1902 ljudsko, ki je izšla v petih ponatisih), zbiral gradivo in pisal članke, ki obravnavajo Prešernovo življenje in delo. Leta 1905 je pridobil za ljubljansko študijsko biblioteko pesnikovo literarno zapuščino. (Dalje)

Naše delo

PRVI KORAKI ŠAK

Ni poroda brez bolečin. Tudi ta je bil takšen: iz bolečin zaradi odtujenosti domačemu kraju in njegovim ljudem. Toda, kdo naj bi bil odtujen? Kdo drugi, kot študentje. Delno v Ljubljani, delno doma in ne tu, ne tam. Brez družabnega in političnega življenja, brez kulturnega udejstvovanja. Da bi bilo takemu stanju konec, je bil na Dan Republike 1953 ustanovljen Škofjeloški akademski klub, krajše ŠAK. Zaradi žive potrebe, kajti zgoraj navedeni problemi so posebno pereči tudi v Škofji Loki in okolici in zadevajo približno 30 študentov, in zaradi bodoče popolne gimnazije, je bila ustanovitev nujno potrebna. na.

Kljub prvim korakom pa je ŠAK že precej razgibal loško kulturno in družabno življenje. Posebno s koncertom Akademskega pevskega zbora je posredoval rojakom velik umetniški užitek. Lahko vam zaupam, da se nam gostovanja še obetajo. APZ bo z orkestrom nastopil z nanovo naštimanim koncertom pod naslovom »Slovenske balade«. Mogoče nam bo uspelo dobiti tudi Maroltovo folklorno skupino iz Ljubljane.

Ob »Prvem škofjeloškem brucovskem večeru« pa se je razgibalo tudi družabno življenje. Večer po mnenju večine ni uspel. Zakaj ne? Pri programu je manjkalo predvsem nameravani uvodni govor, ki bi razložil poznejši ceremonial. Govorance so bile mlatenje prazne slame ali pa prenapolnjene s tujkami in »znanstvenimi« izrazi, da jih polovica prisotnih ni razumela. Vse skupaj pa se je vleкло kot povest o jari kači. Preveč smo prevzeli po ljubljanskih brucovanjih in se premalo prilagodili krajevnim zahtevam — posebno za tolikšno število udeležencev. Treba bo najti novo, Ločanom lažje dostopno in bolj družabno obliko večera, na ka-

terem bi se predstavili novopečeni akademiki. Mislim pa, da ta neuspeh lahko opravičimo prav z iskanjem novih oblik.

Mnogo prahu je dvignila tudi glasba. O kvaliteti se ne bomo prerekali, zanjo je dokaz že sodelovanje orkestra pri Radiu Ljubljana. O »modernosti« programa lahko rečemo tole: največ so igrali tango in fox, toda tudi valček in polka sta bila vmes. In zakaj bi Loka poslušala vedno same »stare viže«, ko imamo vsaj enkrat priliko poslušati tudi novejše. Nekaterim tudi ni bilo všeč igranje v serijah; tem pa bi prišepnil na uho: Prilpelji s seboj plesalko, s katero boš rad plesal, pa boš zadovoljen! Vendar pa napake ne zakrivajo uspeha. Tradicija brez tradicije se je začela in upam, da se bo v primernih oblikah tudi nadaljevala. Ločanom in njihovim akademikom v zabavo.

V političnem delu, v kulturi in prosveti in v sodelovanju z organizacijami še ni vidnih uspehov. Toda vsekakor samo tudi tu našli delovno področje. K delu pa bo treba pritegniti vse naše bodoče intelektualce in jih prebuditi iz mrtvila. To naj bo glavna naloga ŠAK, z njo bo opravičil svoj obstoj. Delo je začeto, prvo klasje že poganja — treba je samo po tej poti naprej.

J. K.

TAKO RES NE GRE!

Vsi, ki se v Loki tako ali tako ukvarjamo s prosvetnim delom ali pa ga vsaj s prizadevnostjo spremljamo, smo bili veselo presenečeni in zaskrbljeni hkrati, ko so nam sredi decembra lepaki napovedovali prvo prireditev obnovljene folklorne sekcije. Po pitem dvomesečnem delu smo zaenkrat pričakovali, da se bo sekcija najprej predstavljala tu in tam s posameznimi plesnimi točkami na akademijah in proslavah, ki jih je bilo prav v zadnjih mesecih precejšnje število in jih še vedno ni konec. Šele nato, tja na

pomlad, smo pričakovali samostojni celovečerni nastop. To tembolj, ker smo vedeli, da sekcija vodi plesne vaje družabnih plesov, da se zaradi tega zaenkrat ni toliko posvečala folklori, da so člani sekcije novinci, ki doslej še niso nastopali niti se vadili v ljudski plesni umetnosti in ker so jih končno pri delu ovirale težave z vadbennimi prostori, ki jih zaradi premajhnega Kulturnega doma občutijo letos tudi vse ostale sekcije.

Vodji sekcije tov. Zdenku Rebiču moramo dati za njegovo požrtvovalno delo vse priznanje. Tudi nastop je to potrdil. Dokazal je, da se folklorna sekcija poleg plesnih vaj — ki so dvignile že toliko debat, prahu in slabe volje — resno posveča tudi narodnim plesom. Dokajšnje število mladih ljudi se z veseljem in ljubeznijo predaja ljudski plesni umetnosti. Na drugi strani pa je nastop tudi pokazal, da skupina vendar še ni toliko izveščana, da bi mogla prirediti zahtevne celovečerne revije plesov. Če upoštevamo kratek čas njenega letošnjega dela, je to popolnoma razumljivo! Kvalitetne prireditve pa morejo biti samo plod resnih priprav, brez hitenja in površnosti! Premiera revije v Loki naj bi bila prikaz rezultatov dosedanjega dela, ki resnično ni bilo brez uspehov, — generalka za gostovanja pa nikakor ne. Nastop pred tujo publiko mora biti vedno kvalitetnejši od nastopa doma.

Toda na to folkloristi niso pomislili in so šli na gostovanje v Naklo. »Glas Gorenjske« je 1. jan. 1954 prinesel naslednji odmev njihovega nastopa:

»...Zal moramo o drugem gostovanju, folklorni skupini KUD Tone Sifer iz Škofje Loke, zapisati prav nasprotno. Njihova »Revija narodnih in umetnih plesov« je temeljito razočarala sicer ne razvajeno, toda kritično publiko, ki zna ločiti kulturo od plaže.

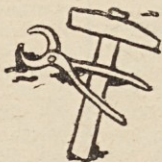
Skupina je izvajala ob harmoniki srbska in belokranjska kola, tri gorenjske plesne in nekaj umetnih. Ne le, da so bili vsi plesi izvajani brez mladostne ognjevitosti, ki je za folkloro značilna, bili so tudi zelo slabo naštudirani, saj so se napake posameznih plesalcev vrstile druga za drugo. O salonskih plesih v poročnih oblekah z neokusno izvedenimi baletnimi prvinami raje ne govorimo. Brez škode bi odpadli.

Višek vsega so bili pevski vložki. Tercet s pobalinskimi spakovanjem in s hreščeče pijanimi glasovi bi res ne smel nastopati pod imenom kulturno-umetniškega društva. Ne vemo, kako drugje sprejemajo kuplete á la »Stanislav — ki ne dela nič in ne zna nič, a je le od vseh deklet občudovani ptič«, toda pri nas take vrste »umetnost« že zdavnaj ne uspeva več.

Edina kvalitetna točka programa je bil »ksilofon-solok«. Za njo je žel izvajalec zaslužen priznanje. Tako ksilofonist kakor vsi ostali člani folklorne skupine KUD Tone Sifer iz Škofje Loke so se ob tej točki lahko prepričali, da je treba gostovanja pripraviti z vso resnostjo in odgovornostjo in da si tudi občinstvo na deželi želi kvalitetnih stvari.

Če so stvari res take (poleg pre-slabo naštudiranih plesov še nepri-merni pevski vložki, ki jih v Loki ne poznamo!), se popolnoma strinjamo z dopisnikom K. iz Nakla. Za podeželje ni vse dobro! Nastope, ki mečejo na društvo tako slabo luč, moramo ostro obsoditi. Društveno vodstvo je sekciji preveč zapalo in grešilo, da jo je z nekontroliranim programom pustilo na gostovanje. Slučaj je dovolj težak, da bi se še kdaj ponovil.

Folklorna sekcija pa po tem ne-uspehu in po ostri kritiki, ki jo je izzvala, ne sme vreči puške v koruso. S podvojeno voljo se mora poglobiti v delo (saj je bila pred leti najboljša na Gorenjskem), da bo ob letu ali še prej s ponovnim gostovanjem v Naklu temeljito popravila svoj in društveni ugled.

Obrtno kovinsko podjetje

Š K O F J A L O K A

Telefon 70

Obrat v Šolski ulici

izvršuje vsa v kleparsko stroko spadajoča dela, montira sanitarne naprave in vodovodne napeljave

Obrat na Poljanski cesti

popravlja avtomobile, vse vrste kmetijskih strojev, kolesa in opravlja vsa ključavničarska dela

*Delovni kolektiv želi svojim odjemalcem v novem letu
1954 obilo uspeha v nadaljnji izgradnji socializma!*

„Mesnina“

Š K O F J A L O K A

Telefon 46

nudimo:

dnevno sveže meso

vse vrste mesnih izdelkov

POSTREŽBA TOČNA IN SOLIDNA!

Zadružna špedicija

ŠKOFJA LOKA

TELEFON 66

opravlja vse tovarne prevoze na daljših in krajših progah in izvršuje tudi vse vrste popravil po najnižjih cenah

V PRIMERU POTREBE
SE PRIPOROČAMO !

